

Harper Leeová (1935): Jako zabít ptáčka (1960)

I. Beletristický text:

A. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B. 1. Doba a místo (děje);

2. Kompozice;

3. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

4. Námět, témata, hlavní motivy;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti;

Atikus se odmlčel a vytáhl kapesník. Pak si sňal brýle, otřel si je a spatřili jsme další nevídanou věc: dosud jsme nezažili, aby se Atikus potil – patřil k lidem, jimž se obličej nikdy nezarosí, ale teď se mu snědě leskl.

„Ještě něco, pánové, než skončím. Thomas Jefferson kdysi řekl, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni. (...) Víme, že všichni nejsou stvořeni sobě rovni v tom smyslu, jak by nám chtěli někteří namluvit – někteří lidé mají větší možnosti, protože už se s nimi narodili, někteří vydělávají víc než druzí, některé dámy pečou lepší dorty než druhé – někteří lidé se rodí s nadáním daleko přesahujícím běžné schopnosti většiny ostatních.

Ale v jednom ohledu jsou v této zemi všichni lidé stvořeni sobě rovni – existuje jedno lidské zřízení, jež staví chudáka naroveň Rockefellerovi, hloupého naroveň Einsteinovi a nevědomce naroveň kterémukoli universitnímu rektorovi. Toto zřízení, pánové, je soud.

II. Nebeletristický text:

A. Funkční styl, obsah, účel, vztah k prvnímu textu;

B. Jazykové apod. zvláštnosti.

Video usvědčuje amerického policistu z vraždy. Zastřelil osmi ranami černocha

08.04.2015 15:19 - text: sto

VIDEO Amatérské video, které se objevilo nejen na sociálních sítích, ale i na serverech amerických internetových médií, šokovalo společnost v USA: Policista na něm v sobotu v Jižní Karolíně zastřelil několika ranami černošského muže.

Policista Michael Slager podle videozáznamu natočeného náhodným kolemjdoucím opakovaně střelil prchajícího Waltera Scotta do zad, neboť padesátiletý černoš chtěl po předchozí dopravní kontrole utéci a nereagoval na jeho výzvy. Předtím se jej podle agentury AP policista snažil ochromit paralyzérem.

Díky nahrávce byl policista v úterý obviněn z vraždy. Informovala o tom například agentura Reuters. Incident se odehrál ve státě Jižní Karolína v sobotu. Důvod, proč policista zastavil muže, byl přítom prostý – nefunkční světlo na autě.

2. test je rozšířená zpráva. Můžete charakterizovat (názorovou) pozici reportéra a k tomu – a to je mnohem náročnější – vysvětlit, proč tehdy v r. 2015 takový případ dohromady nikoho nevzrušil, zatímco dnes v r. 2020 se kvůli podobnému případu konají po celém světě demonstrace. Ad román: kromě mnoha jiných věcí se můžete soustředit na autobiografické rysy knížky, vysvětlit, proč autorka zvolila právě dětskou vypravěčku, jakou roli hrají další postavy, kde je tam tajemno a proč.

Harper Leeová (1926 – 2016; Spojené státy): pocházela z amerického Jihu, který si – navzdory dávnému zrušení černošského otroctví (po občanské válce Severu proti Jihu 1861 – 1865) – udržel vysokou míru rasových předsudků. Je autorkou jediného románu (napsala jej ve 34 letech) ***Kdo chce zabít ptáčka***, ovšem jde o knihu, která se natrvalo zařadila mezi největší díla světového písennictví: autobiografický příběh vypráví malá dívka přezdívaná Čípera (v originále *Scout*) z jižanského maloměsta, kde se pod falešným poklidem běžného života skrývají tajemství z minulosti i stále živé, byť tutlané vášně. Hlavní dějový konflikt se rozvine, když se Čípeřin otec, zdánlivě slabý, ale ve skutečnosti charakterově pevný advokát chudých, ujme obhajoby mladého černocho, který se prostřednictvím křivého obvinění má stát obětí rasového zločinu. Příběh s hororovými prvky vyniká zápletkami, prostředím i charaktery postav, ale především průlomově odhaluje, jak se v moderní společnosti posunuly zdroje rasismu: již ne tlustý plantážník na verandě výlučného aristokratického sídla, ale sociálně frustrovaní lidé ze dna společnosti, jejichž zlotřilostem lhotejně přihlíží mlčící středostavovská většina.